

Avfallsanläggningar

Brottslighet, samverkan
och förebyggande
brandskydd

Frida Törnquist

Länsstyrelsen Skåne

Emelie Eklöf

Räddningstjänsten Syd

RÄDDNINGSTJÄNSTEN SYD

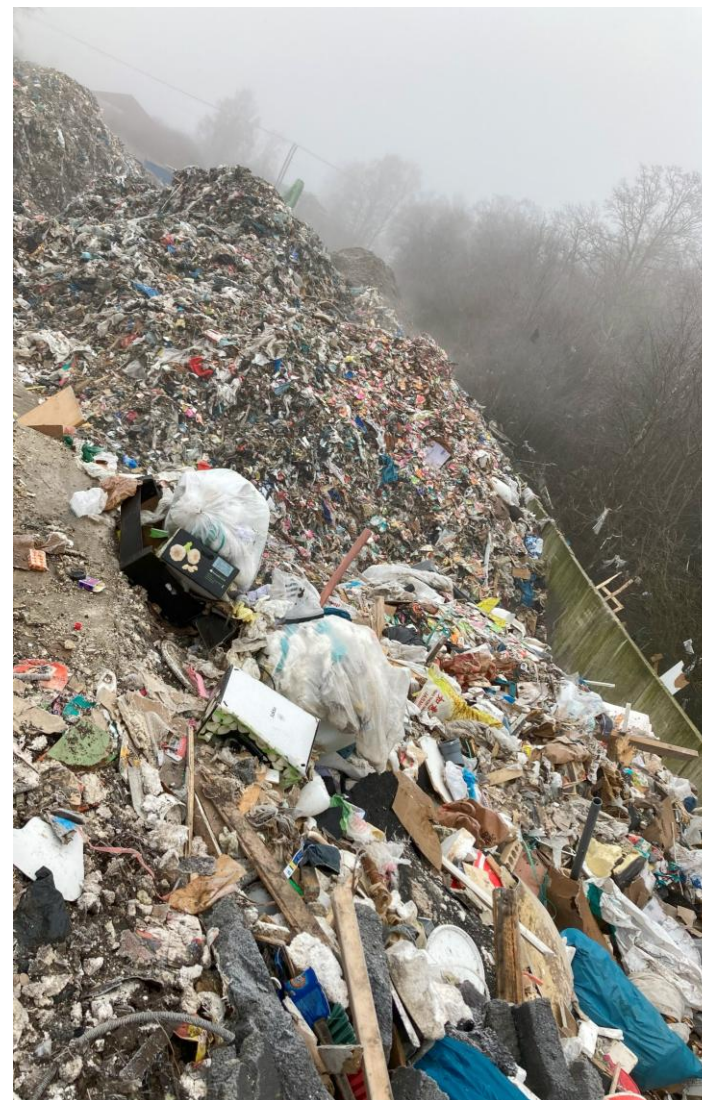

Länsstyrelsen
Skåne

Avfallsbrottslighet och brand

Vad är avfallsbrottslighet?

Hur hänger det samman med det förebyggande arbetet mot brand?

Länsstyrelsen
Skåne

Länsstyrelsens uppdrag

- Arbeta samordnade mot avfallsbrottslighet
- Ta fram lägesbilder
- Kunskapshöja kommuner och myndigheter
- Verka för myndighetsgemensam tillsyn

Länsstyrelsen
Skåne

Omfattning

- Europol klassar avfall som en av de mest attraktiva varorna för den organiserade brottsligheten efter vapen & narkotika
- Ökar med 5-7 % varje år
- Indikationer finns på att denna brottslighet finansierar terrorbrott
- Prioriterat brottsområde inom EU sedan 2013

2025-01-16 10:23 UPPDATERAD 10:31 [Dela](#)

Rekordmycket farligt avfall stoppat av tullen

Lastbilsmotorer. Foto: Länsstyrelsen

Bränsletankar från Sundsbruk till Chile, motorer från Ystad till Ghana och cyklar från Kista till Kongo.

Tullverket stoppade i fjol rekordmycket miljöfarligt avfall från att exporteras till länder utanför EU.

– Det är viktigt eftersom det göder den kriminella ekonomin, säger generaltulldirektör Johan Norrman.

Drygt 1 529 ton miljöfarligt avfall stoppades 2024 av Tullverket från att

Varnar för växande sopmaffia i Sverige

En återvinningsanläggning nära Tumba där företaget NMT Think Pink hanterade byggavfall. Foto: Fredrik Sandberg/TT

Sopmaffian i södra Italien är vida känd – men nu varnas även för att den organiserade brottsligheten i Sverige allt

Länsstyrelsen
Skåne

Länsstyrelsens lägesbild 2025

Stort mörkertal
Alla kommuner är drabbade
Påverkanskampanjer

Många skånska kommuner utsatta för avfallsbrottslighet

Majoriteten av Skånes kommuner har utsatts för avfallsbrottslighet under de senaste åren. Det visar en sammanställning som Länsstyrelsen Skåne har gjort efter besök i samtliga 33 kommuner under 2022 och 2023.

Drivkraften bakom brottsligheten

- Stora ekonomiska vinster
- Låg upptäcktsrisk
- Låga straff

Länsstyrelsen
Skåne

Vad är ett avfallsbrott?

- Plusavfall: har ett värde och kan säljas
- Minusavfall: kostar att göra sig av med

Länsstyrelsen
Skåne

Exempel på brottsupplägg

- Lagring som en del av insamling
- Illegala avfallsflöden i legala verksamheter
- Fusk med förorenade massor
- Stölder och handel med katalysatorer
- Illegala bilskrotare, lätta och tunga fordon
- Illegala avfallstransporter, inom Sverige och över gräns

Brottsverksamma individer strävar efter att inneha kontroll över hela eller delar av avfallskedjan, antingen direkt eller genom samverkan.

Länsstyrelsen
Skåne

Kopplingar till organiserad brottslighet

- För att nå maximal vinst krävs organisering - avfallsbolag
- Kopplingar till annan brottslighet (ekonomisk brottslighet, penningtvätt, skattebrott, gängkriminalitet)
- Kopplingar både nationellt och internationellt till kriminella organisationer

Flera sopberg i Skåne kopplas till organiserad brottslighet

UPPDATERAD 10 JUNI 2022 PUBLICERAD 3 JUNI 2022

Flera miljöfarliga sopberg i Skåne kan kopplas till en rad bolag med samma ägare. Flera skånska kommuner har i årtal förgäves försökt få bort sopbergen.

– Känslan är att det är någon form av organiserad kriminell brottslighet, säger Sjöbo kommuns miljöchef Anders Lindén.

SVT Nyheter Skåne har granskat en rad bolag som ligger bakom [ett flertal miljöfarliga sopberg och skrotfirmor i Skåne](#).

Bakom bolagen står samma personer. Den man som varit vd för flera av bolagen dömdes 2019 till ett år och tio månaders fängelse i hovrätten för att ha tömt ett av bolagen på 3,5 miljoner kronor. Han fick också näringsförbud i fem år. Flera av bolagen har gått i konkurs, men verksamheten drivs vidare av nya bolag med snarlika namn.

Bokföringen i sopberget

svt

Räddningstjänsten anlitat miljöfarlig bilsprot – samtidigt...

Mannen bakom sopbergen i Skåne fast – efter två år på...

Hur kan vi låta gängkriminella sköta avfallshanteringen?

Publicerad 20 sep 2021 kl 07:00

I boken "Gomorra" från 2006 skildrar Robert Saviano hur organiserad brottslighet i Italien gjorde stora pengar på att ge sig in i avfallsbranschen och bokstavligt talat förpestade den.

Nu finns den verkligheten här i Sverige – och det brinner i sopbergen som övergivits.

Länsstyrelsen
Skåne

Samhällets kostnader

- Botkyrka 200 miljoner kronor
- Osund konkurrens, seriösa företag slås ut
- Vid brand på en avfallsanläggning 2019 uppgick enbart räddningstjänstkostnaderna till cirka 6,4 miljoner kronor

Räkna med fler brinnande soptippar i maffia-Sverige

Publicerad 7 sep 2024 kl 07:00

Uppdaterad kl 17:48

Gängen tjänar grova pengar på att dumpa sopor i den svenska naturen. Men myndigheterna som ska stoppa dem jobbar bara kontorstid.

”Hårdare regler för avfall driver på kriminalitet”

Branden på Kassmyra soptipp i Botkyrka kommun den 5 september 2021. Foto: Stina Stjernkvist/TT

ra i Botkyrka brann sommaren 2021.
T / TT NYHETSBYRÅN

Länsstyrelsen
Skåne

Bränder med stora konsekvenser

RÄDDNINGSTJÄNSTEN SYD

Förebyggande brandskydd på avfallsanläggningar

Varför?

- Långdragna och resurskrävande insatser
- Räddningstjänsten saknar resurser att själva hantera insatsen
- Stora miljökonsekvenser och samhällspåverkan
- Stora ekonomiska förluster

Ingen eller lite rättslig reglering, men mycket branchpraxis.

RÄDDNINGSTJÄNSTEN SYD

Brandskydd på avfallsanläggningar

- Högarnas storlek och utbredning
- Tillgänglighet
- Verksamhetens förmåga
- Brandvatten
- Släckvatten

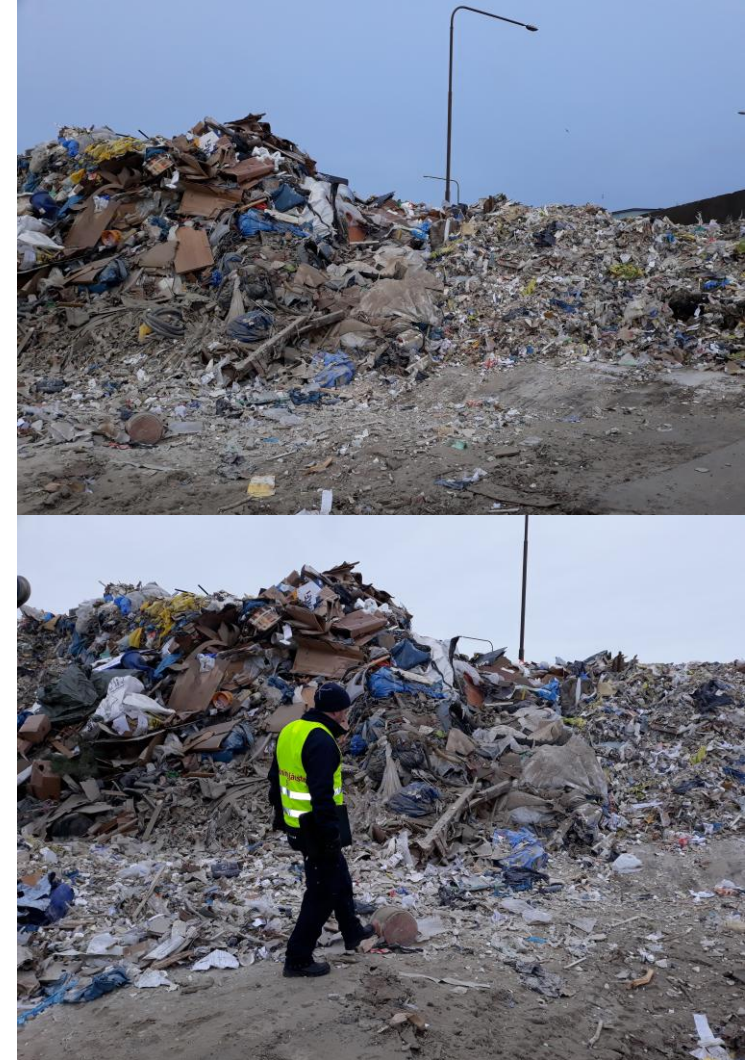

Tillsyn fastigheten Glaset 4

Centralt belägen tomt mitt emellan Godsbangården och en farlig godsled. Hela fastigheten var täckt av avfall.

Föreläggande:

- Avfallshögar max 4 meter höga och 5 meter breda. Avstånd till byggnader och andra högar 8 meter.
- Tom yta att lämpa material på.
- Marken ska hårdgöras.
- Högarna ska vara åtkomliga från två håll.

RÄDDNINGSTJÄNSTEN SYD

Resultatet

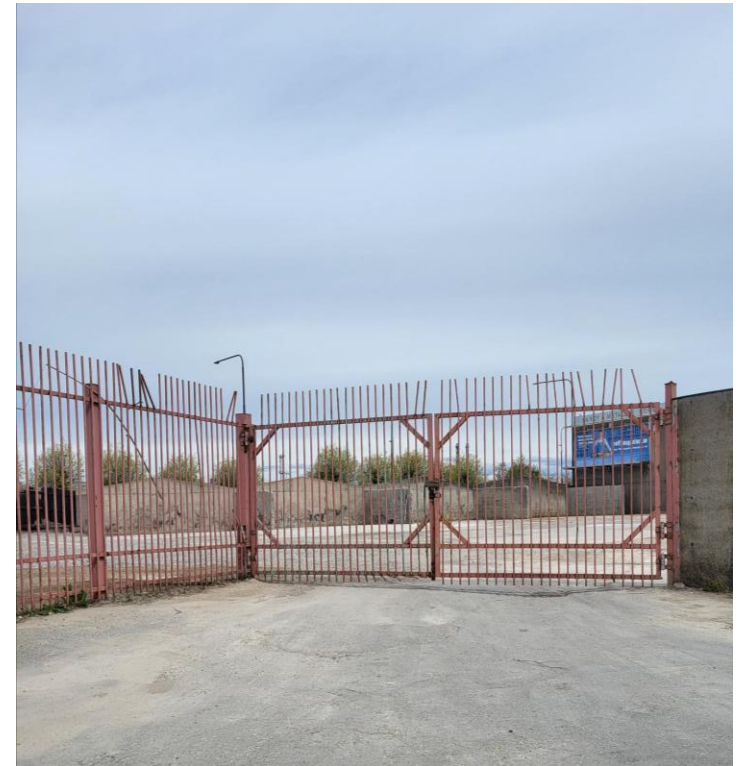
- Beslutet förenades med vite och överklagades
- Fastigheten töms
- Rättsfall
 - Förvaltningsrätten 17530-19 (RSNV)
 - Kammarrätten 2024-922 (Rsyd)

"Räddningstjänsten har därför haft fog både för att förelägga bolaget att vidta åtgärderna och att förena föreläggandet med löpande vite. Med hänsyn till det angelägna i att upprätthålla brandskyddet framstår beslutet om vite och löpande vite som väl avvägt." – Förvaltningsrätten i Malmö

De skånska sopsyndarna

Spåren från de skånska sophögarna leder till samma bolag

26 juni 2022 07:00

RÄDDNINGSTJÄNSTEN SYD

Myndighetssamverkan

Framgångsfaktorer

- Säkerhetsaspekt
- Gemensam kartläggning
- Flera verktygslådor

Utmaningar

- Prioritera objekten

Länsstyrelsen
Skåne

RÄDDNINGSTJÄNSTEN SYD

Tack!

frida.tornquist@lansstyrelsen.se
emelie.eklof@rsyd.se

Länsstyrelsen
Skåne

RÄDDNINGSTJÄNSTEN SYD